

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2012-02-14

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, f.d. regeringsrådet Leif Lindstam och justitierådet Per Virdesten.

Tredje inre marknads paketet för el och naturgas – vissa genomförandeåtgärder

Enligt en lagrådsremiss den 26 januari 2012 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i ellagen (1997:857),
2. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Andreas Lindholm.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen föreslås ändringar i ellagen (och naturgaslagen). Syftet med förslagen är att genomföra delar av EU:s s.k. tredje inre marknads paketet för el och naturgas.

Förslaget till lag om ändring i ellagen

3 kap.

17 b §

Lagrådet föreslår att paragrafen förtydligas genom att ges följande lydelse:

Ett samriskföretag ska upprätta och genomföra en övervakningsplan, om

1. företaget har bildats för att genomföra ett samarbete som syftar till att integrera marknader för el i Norden och Europeiska unionen, och
2. det bland de företag som har bildat samriskföretaget finns nät-företag som ingår i samma koncern som företag som, utan att vara produktionsföretag som avses i 1 i §, bedriver produktion av eller handel med el.

Av övervakningsplanen ska det framgå vilka åtgärder som företaget ska vidta för att förhindra diskriminerande och konkurrensbe-gränsande åtgärder gentemot övriga aktörer på elmarknaden. I planen ska särskilt anges de särskilda skyldigheter som företagens anställda har för att förhindra detta.

Övervakningsplanen ska ges in till byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter för prövning av om planen ska godkännas.

4 kap.

1 a §

Lagrådet föreslår att paragrafen, med en mindre avvikelse från det remitterade förslaget, förtydligas genom att ges följande lydelse:

En nätkoncessionshavare får inte ingå avtal om tillträde till en ledning eller ett ledningsnät förrän de metoder som har använts för att ut-forma avtalsvillkoren har prövats av nätmyndigheten. Nätmyndig-heten ska godkänna metoderna, om de kan antas leda till att avtalen uppfyller de krav som anges i 1 § första stycket. Avgifter för över-föring av el och för anslutning ska dock inte prövas av myndigheten.

Om nätmyndigheten inte godkänner de metoder som föreslås i en ansökan, ska myndigheten i beslutet ange de metoder som i stället ska tillämpas.

Beslut enligt första och andra styckena gäller omedelbart. Nätmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

13 kap.

5 §

Första stycket reglerar möjligheten att överklaga vissa beslut enligt lagen till allmän förvaltningsdomstol.

Andra stycket, som behandlar överklaganden av andra beslut, föreslås ändrad främst på det sättet att orden "Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande ..." ersätts med orden "Regeringen meddelar föreskrifter om överklagande till regeringen ...". Enligt författningskommentaren är syftet med ändringen att tydligt markera dels att regeringen med stöd av restkompetensen "ska kunna" meddela föreskrifter om överklagande till regeringen, dels att sådana föreskrifter inte kan avse överklaganden till domstol.

Att regeringen redan får meddela föreskrifter inom restkompetensen kommer inte till tillräckligt tydligt uttryck i författningskommentaren genom de framåtsyftande orden "ska kunna". Det bör också framhållas att utpekandet av regeringen som enda möjliga överklagandestans formellt sett innebär en inskränkning i regeringens befogenheter. Jfr Lagrådets yttranden den 9 november 2011 angående förslag till kustbevakningsdatalag (prop. 2011/12:45 s. 279 f.) samt den 12 januari 2012 angående förslag till lag om ändring i naturgaslagen.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Lagrådet föreslår att bestämmelserna förtydligas genom att ges följande lydelse:

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2012. De nya bestämmelserna i 4 kap. 1 a § tillämpas dock inte på

1. sådana avtal om tillträde till en ledning eller ett ledningsnät som en nätkoncessionshavare ingår före den 1 januari 2013, eller
2. avtal som nätkoncessionshavaren ingår under tiden från det att en ansökan om metodprövning har lämnats in till nätmyndigheten till dess att myndigheten har meddelat beslut i ärendet, om ansökan har lämnats in före utgången av augusti 2012.

Förslaget till lag om ändring i naturgaslagen

3 kap. 2 f §

Lagrådet föreslår att paragrafen förtydligas genom att ges följande lydelse:

Om en transmissionsnätsoperatör i sitt företag bedriver även annan verksamhet än transmission, ska operatören säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om transmissionen inte görs tillgängliga för de delar av företaget som bedriver annan verksamhet.

Om en transmissionsnätsoperatörs företag ingår i en koncern, ska operatören säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om transmissionen inte görs tillgängliga för företag i koncernen som bedriver annan verksamhet.

Första och andra styckena hindrar inte att kommersiellt känsliga uppgifter om transmission görs tillgängliga för företag eller delar av företag som bedriver annan verksamhet, om det är nödvändigt för att genomföra en affärstransaktion.

10 a §

Lagrådet föreslår att paragrafen förtydligas genom att ges följande lydelse:

Ett samriskföretag ska upprätta och genomföra en övervakningsplan, om

1. företaget har bildats för att genomföra ett samarbete som syftar till att integrera marknader för naturgas i Norden och Europeiska unionen, och

2. det bland de företag som har bildat samriskföretaget finns en transmissionsnätsoperatör vars företag ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas.

Av övervakningsplanen ska det framgå vilka åtgärder som företaget ska vidta för att förhindra diskriminerande och konkurrensbe-gränsande åtgärder gentemot övriga aktörer på naturgasmarknaden. I planen ska dessutom anges de särskilda skyldigheter som företagens anställda har för att förhindra detta.

Övervakningsplanen ska ges in till byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter för prövning av om planen ska godkännas.

4 kap.

2 §

Lagrådet föreslår att paragrafen förtydligas genom att ges följande lydelse:

Ett företag som innehar en lagringsanläggning får inte bedriva produktion av eller handel med naturgas. Om ett sådant företag ingår i en koncern, ska dess organisation och beslutsordning vara skild från företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas.

En styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i ett företag som innehar en lagringsanläggning får inte samtidigt vara styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas.

2 b §

Lagrådet föreslår att paragrafen förtydligas genom att ges följande lydelse:

Ett företag som innehar en lagringsanläggning och ingår i en koncern där ett annat företag bedriver produktion av eller handel med naturgas ska, tillsammans med sitt moderföretag, se till att det har en i förhållande till övriga företag i koncernen faktisk och självständig

beslutanderätt när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av anläggningen.

Första stycket hindrar inte att moderföretaget har sådan insyn och utövar sådan styrning av anläggningsföretaget som krävs för att säkerställa en rimlig avkastning på de investeringar som gjorts i anläggningsföretaget. Moderföretaget får dock inte ge instruktioner åt anläggningsföretaget om företagets löpande förvaltning eller beslut att bygga eller modernisera en lagringsanläggning, om inte instruktionerna avser åtgärder eller beslut som går utöver de ekonomiska ramar som fastställts av anläggningsföretagets bolagsstämman eller motsvarande organ.

2 c §

Lagrådet föreslår att paragrafen förtydligas genom att ges följande lydelse:

Om ett företag som innehar en lagringsanläggning bedriver även annan verksamhet än lagring av naturgas, ska företaget säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om lagringen inte görs tillgängliga för de delar av företaget som bedriver annan verksamhet.

Ett företag som innehar en lagringsanläggning och ingår i en koncern ska säkerställa att kommersiellt känsliga uppgifter om lagringen inte görs tillgängliga för företag i koncernen som bedriver annan verksamhet.

Första och andra styckena hindrar inte att kommersiellt känsliga uppgifter om lagringen görs tillgängliga för företag eller delar av företag som bedriver annan verksamhet, om det är nödvändigt för att genomföra en affärstransaktion.

7 §

Lagrådet föreslår att paragrafen förtydligas genom att ges följande lydelse:

Ett företag som innehar en lagringsanläggning och ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av eller handel med naturgas ska upprätta en övervakningsplan och se till att planen följs.

Av övervakningsplanen ska det framgå vilka åtgärder som företaget ska vidta för att förhindra diskriminerande åtgärder gentemot övriga aktörer på naturgasmarknaden. I planen ska anges de

särskilda skyldigheter som företagets anställda har för att förhindra detta.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om innehållet i övervakningsplanen.

9 kap.

1 §

Lagrådet föreslår beträffande första stycket att ordet "enligt" omedelbart före "föreskrifter" utgår såsom överflödigt. Lagrådet föreslår vidare att andra stycket förs samman med det första eftersom ordet "detsamma" inte brukar syfta på ett annat stycke. Godtas förslaget bör en konsekvensändring företas i 2 § andra stycket.

10 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Lagrådet föreslår att bestämmelserna förtydligas genom att ges följande lydelse:

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2012. De nya bestämmelserna i 6 kap. 5 § första stycket tillämpas dock inte på

1. sådana tariffer om tillträde till en förgasningsanläggning som gäller för tiden före det räkenskapsår som börjar den 1 januari 2013 eller närmast därefter, eller
2. tariff för tillträde till en förgasningsanläggning som anläggningens innehavare tillämpar från det att en ansökan om godkännande har lämnats in till tillsynsmyndigheten till

dess att myndigheten har meddelat beslut i ärendet, om ansökan har lämnats in före utgången av augusti 2012.